

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

**Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΤΟΥ 2004**

Όνοματεπώνυμο: Καλοφώνου Παρασκευή

Α.Μ.: 2010038

Επιβλέπων: Βυθούλκας Αλέξανδρος

Καλαμάτα, Νοέμβριος 2015

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή, κύριο Βυθούλκα Αλέξανδρο, για την πολύτιμη καθοδήγησή του. Επιπρόσθετα, οφείλω να ευχαριστήσω τους γονείς, αλλά και τους φίλους μου, που μου συμπαραστάθηκαν όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου, και με στήριξαν στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Λέξεις κλειδιά:

- Ολυμπιακοί Αγώνες
- Αθήνα 2004
- Ολυμπιακά Ακίνητα
- Κόστος
- Αξιοποίηση
- Διαχείριση
- Προτάσεις
- Ανάλυση

Περιεχόμενα

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
2.1 Σκοπός εργασίας	7
2.2 Μεθοδολογία της έρευνας.....	7
2.3 Βασική δομή εργασίας.....	8
2.4 Θεωρητική Επισκόπηση Της Σχετικής Βιβλιογραφίας.....	8
3. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	10
4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	14
5. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	14
5.1 Κέντρο Αντισφαίρισης	16
5.2 Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας.....	17
5.3 Ολυμπιακό Κολυμβητήριο ΟΑΚΑ.....	19
5.4 Ολυμπιακό Κέντρο Κανό/Καγιάκ Σλάλομ.....	21
5.5 Ολυμπιακό Κέντρο Μπέιζμπολ.....	22
5.6 Ολυμπιακό Κέντρο Χόκεϊ.....	23
6. ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	24
7. ΎΕΣΟΔΑ - ΎΞΟΔΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ «ΑΘΗΝΑ 2004» 25	
8. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	29
9. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΙΔΝΕΙ ... 32	
9.1 ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΣΙΔΝΕΪ	32
9.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	34
10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	37
11. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	39
12. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	41

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Ακρωνύμια

ΠΑΕ	Πανελλήνια Αθλητική Ένωση
ΟΑΚΑ	Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών
ΓΓΟΑ	Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης
ΤΑΙΠΕΔ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΙΟΒΕ	Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΟΕΚ	Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων
ΠΔΕ	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
ΕΤΑΔ	Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου
ΟΓΓΙ	Olympic Games Global Impact
ΑΙΣΤΣ	Academie Internationale des Sciences et Techniques du Sport
ΔΟΕ	Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή

Συντομογραφίες

χλμ	Χιλιόμετρα
μ. – m.	Μέτρα
π.χ.	Παραδείγματος χάρη
Στρ.	Στρέμματα
Εκ.	Εκατομμύρια
Δις.	Δισεκατομμύρια
Κ.α.	Και άλλα
Σελ.	Σελίδα
κος	Κύριος

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη έχει ως στόχο την περαιτέρω ανάλυση και παρουσίαση των Ολυμπιακών έργων και τη διαχείριση και αξιοποίηση τους μετά το τέλος των αγώνων. Στην πορεία της εργασίας, αναφέρονται έξι (6) από τα πιο σημαντικά Ολυμπιακά Έργα, στα οποία επιχειρούμε να κάνουμε μια παρουσίαση των τεχνικών τους προδιαγραφών. Επιπλέον, θα διερευνήσουμε αν και κατά πόσο αξιοποιήθηκαν επαρκώς από το ελληνικό κράτος. Σημαντική θέση κατέχει και η σύγκριση ανάμεσα στη χρησιμότητα, που είχαν τα έργα κατά την περίοδο των αγώνων, σε αντίθεση με τη σημερινή τους κατάσταση. Τέλος, θα επιχειρήσουμε να κάνουμε κάποιες προτάσεις, προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν σωστά οι εν λόγω υποδομές. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο συνολικός οικονομικός προϋπολογισμός, που κατατέθηκε, για την κατασκευή των εντυπωσιακών και επιβλητικών έργων. Από αυτή την σκοπιά, εγείρει έντονα ερωτήματα το γεγονός ότι υπήρξε κατ' εξακολούθησιν λανθασμένη οικονομική διαχείριση από τους αρμόδιους φορείς και η μετέπειτα ελάχιστη ή ακόμη και η μηδενική αξιοποίησή τους.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1 Σκοπός εργασίας

Στην παρούσα εργασία θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε κάποια από τα ολυμπιακά έργα τα οποία δημιουργήθηκαν - κατασκευάστηκαν για την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 2004. Η ανάλυση η οποία θα γίνει θα είναι τόσο σε οικονομικό επίπεδο, χρήματα που δαπανήθηκαν για την κατασκευή των έργων, όσο και στην χρησιμοποίηση των έργων κατά την περίοδο των Αγώνων αλλά κυρίως για την εκμετάλλευσή τους στην μετά-ολυμπιακή εποχή.

Κάθε ολυμπιακό έργο το οποίο επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί στην εργασία θα αναλύεται από έναν πίνακα στον οποίο θα γίνεται σύντομη περιγραφή των στοιχείων του έργου, όπως ημερομηνία ανάθεσης-παράδοσης, κόστος, πρόοδος υλοποίησης του έργου και αν αξιοποιείται σήμερα. Στη συνέχεια θα γίνεται διεξοδικότερη ανάλυση του έργου, δηλαδή τι περιλαμβάνει η κατασκευή του έργου, πως χρησιμοποιήθηκε κατά την διάρκεια των Αγώνων, το σχέδιο αξιοποίησης του στην μετά-ολυμπιακή εποχή και αν τελικά εφαρμόστηκε το σχέδιο. Θα υπάρχει επίσης φωτογραφικό υλικό στο παράρτημα το οποίο θα δείχνει τις εγκαταστάσεις όπως ήταν στους Ολυμπιακούς Αγώνες αλλά και τη σημερινή τους κατάσταση. Επίσης θα γίνει ένας παραλληλισμός μεταξύ των Ολυμπιακών Αγώνων που διεξήχθησαν σε άλλες χώρες πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας αλλά και μετά από αυτούς, αλλά και την αξιοποίηση των έργων σε σχέση με αυτά της Αθήνας. Τέλος σκοπός είναι να παρατεθούν κάποιες προτάσεις αξιοποίησης κυρίως για τα έργα τα οποία δεν αξιοποιούνται, προτάσεις οι οποίες είτε θα αποτελούν μέρος του προγράμματος αξιοποίησης των έργων από τους αντίστοιχους φορείς είτε προσωπικές απόψεις επί του θέματος.

2.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Για την υλοποίηση της ερευνητικής μου εργασίας, ακολουθήθηκε μία συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εξαγωγή ενός ασφαλούς κατά το δυνατό συμπεράσματος. Αρχικά, αναζήτησα δεδομένα σε επίσημες ιστοσελίδες σχετικών με τα ολυμπιακά έργα φορέων καθώς έρευνες που έχουν ήδη διεξαχθεί και δημοσιευτεί

πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Ακολούθως, συμβουλευτήκα δημοσιευμένα άρθρα ελληνικού και ξένου τύπου, καταλήγοντας έτσι στην αποδελτίωσή τους και σε μία πρώτη επεξεργασία ενός μεγάλου όγκου δεδομένων.

Στη συνέχεια, έχοντας ήδη κατά νου συγκεκριμένους προβληματισμούς επί του ζητήματος, προσπάθησα να συνδέσω και τη δική μου οπτική με τις ήδη τεκμηριωμένες απόψεις. Κατόπιν, έγινε μια προσπάθεια παρουσίασης και αναλυτικής καταγραφής των γενικών στοιχείων και μετά ερεύνησα έξι (6) χαρακτηριστικές περιπτώσεις του δείγματος. Πιο συγκεκριμένα, αναλύσαμε δύο ολυμπιακά έργα που αξιοποιούνται, δύο που δεν χρησιμοποιούνται πλέον και δύο με μερική χρήση. Ακόμη, ανέδειξα κάποιες πτυχές των επιδράσεων στην οικονομία της χώρας μας.

Τέλος, με βάση τα παραπάνω, οδηγήθηκα σε κάποια συμπεράσματα, τα οποία και παρουσιάζονται εκτενώς στο αντίστοιχο τμήμα της εργασίας και προσπάθησα να κάνω κάποιες προτάσεις τόσο με βάση την κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα έργα σήμερα, όσο και με βάση αντίστοιχες προτάσεις που έχουν γίνει από άλλους.

2.3 Βασική δομή εργασίας

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το εισαγωγικό μέρος, που περιέχει το θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας και τις μεθόδους που ακολουθήθηκαν για την εκπόνηση της έρευνάς μου. Το κυρίως μέρος, το οποίο και ακολουθεί, περιέχει την εκτενή ανάλυση του ζητήματος, προσδίδοντας μια ερευνητική υπόσταση στο θέμα προς εξέταση. Ακολουθούν τα συμπεράσματα και οι προτάσεις, στα οποία όπως ήδη αναφέρθηκε συνοψίζεται το προς εξέταση ζήτημα. Στο τέλος της εργασίας, βρίσκεται αναλυτικά η βιβλιογραφία, που ακολουθεί το πρότυπο APA καθώς και το παράρτημα με επεργασμένα στοιχεία και την προβολή τεκμηρίων που συμπληρώνουν με δευτερογενή τρόπο το θέμα.

2.4 Θεωρητική Επισκόπηση Της Σχετικής Βιβλιογραφίας

Για την εκπόνηση της εργασίας μου, χρησιμοποίησα ποικίλες πηγές τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή. Προσπάθησα να εστιάσω στην ανάλυση δεδομένων από έγκυρες πηγές επίσημων φορέων και σε βιβλία οικονομικών επιστημών προκειμένου να στηρίξω τα συμπεράσματα της έρευνάς μου. Επιπλέον, αναζήτησα

άρθρα ελληνικού και ξένου τύπου καθώς και προηγούμενες έρευνες που αφορούν στη συγκεκριμένη ή σε παρόμοια θεματολογία. Αναλυτικά, η βιβλιογραφία βρίσκεται στο προτελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, όπου όλες οι βιβλιογραφικές αναφορές γίνονται βάσει του συστήματος APA που προτείνει η Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρεία. Ακόμη, την εργασία πλαισιώνουν διαγράμματα, πίνακες και εικόνες, αναλυτικοί κατάλογοι των οποίων βρίσκονται στον πίνακα περιεχομένων.

3. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

“Οι καλύτεροι Αγώνες που έγιναν ποτέ”, υποστήριξε ο πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Ζακ Ρογκ, κατά την τελετή λήξης των 28ων Ολυμπιακών Αγώνων, Αθήνα 2004. Ωστόσο, ο καθένας από εμάς αναρωτιέται: αρκεί μία δήλωση στον ελληνικό ή στον ξένο Τύπο, για να καθορίσει την επιτυχία ή την αποτυχία των Αγώνων; Μπορεί η Ολυμπιάδα να επηρεάσει την οικονομία της διοργανώτριας χώρας; Και αν ναι, σε ποιό βαθμό; Μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια και διαφάνεια το συνολικό κόστος των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων και της διοργάνωσης; Πιό στοχευμένα, όσον αφορά στους Αγώνες της Αθήνας 2004, ποιά είναι τα οφέλη και ποιές οι αρνητικές πλευρές των Ολυμπιακών Αγώνων; Σε τί επίπεδα κυμαίνεται η τουριστική ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια; Ποιές προτάσεις θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην καλύτερη αξιοποίηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων; Η παρούσα εργασία, θα επιχειρήσει να δώσει κάποιες απαντήσεις σε αυτά τα θεμελιώδη ερωτήματα και να ίσως να θέσει νέους προβληματισμούς για περαιτέρω έρευνα.

Βασικός στόχος μου ήταν να εγκύψω στην οικονομική πλευρά και τη διαχείριση των παρουσιαζόμενων έργων καθώς και στις μακροπρόθεσμες αλλά και βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις τους στην οικονομία της χώρας μας. Κατά την συγγραφή της εργασίας, απέκλεισα την μελέτη του πολιτιστικού αντίκτυπου, προκειμένου να προσδώσω μία πιό ερευνητική-οικονομική πλευρά στο προς αναζήτηση πρόβλημα. Άλλωστε, η πολιτιστική και πολιτισμική συμβολή των έργων και των Αγώνων, είναι αδιαμφισβήτητες.

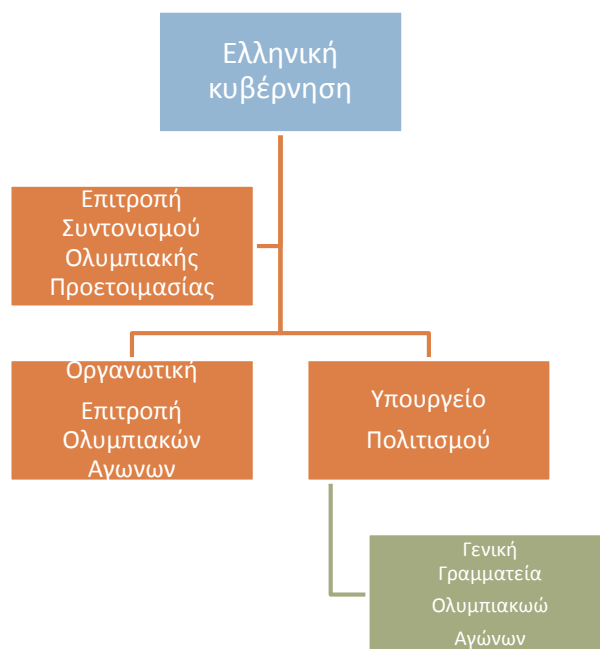
Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, μπορεί κανείς να διερωτηθεί: Ποιά είναι η απάντηση στο πρόβλημα που τίθεται σχετικά με το αν το σύνολο των επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων, προσμετράται με θετικό ή αρνητικό πρόσημο;

Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, Αθήνα 2004, η Οργανωτική Επιτροπή είχε υπό τον απόλυτο έλεγχό της την λειτουργία συνολικά 105 Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων που παρέλαβε έτοιμες προς χρήση από το Ελληνικό Δημόσιο (τόσο αγωνιστικές όσο και μη αγωνιστικές εγκαταστάσεις, το Ολυμπιακό Χωριό ακόμη και συγκροτήματα καταλυμάτων), και τις οποίες λειτούργησε με 14.056 άτομα έμμισθο

προσωπικό (το 63,3% των οποίων ήταν ασκούμενοι, και το 68,5% των οποίων προσελήφθησαν το 3μηνο Ιούνιος-Αύγουστος 2004) και με 45.000 εθελοντές.¹

Επίσης, πέρα από τη ΔΟΕ, το συντονισμό και την εποπτεία των έργων από την πλευρά της δημόσιας διοίκησης ανέλαβε η Διυπουργική Επιτροπή Συντονισμού Ολυμπιακής Προετοιμασίας (ΔΕΣΟΠ)². Η επιτροπή αυτή είχε επίσης την πλήρη ευθύνη για την επίλυση των νομοθετικών, οικονομικών και άλλων προβλημάτων που θα προέκυπταν κατά την περίοδο διοργάνωσης των Αγώνων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Οργανωτική δομή ΔΕΣΟΠ

Πηγή ²

¹ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 11 Μαΐου 2015.

² Η σύνθεση της ΔΕΣΟΠ την περίοδο 1998-2000 και της ΟΕΟΑ Αθήνα 2004 κατά την περίοδο προετοιμασίας παρουσιάζεται λεπτομερώς στο ΑΤΗΟC (2004), ενώ πληροφορίες για τη σύνθεση της ΔΕΣΟΠ την περίοδο 2000- 2004 υπάρχουν στο ΟΚΕ (2003).

Η πορεία αξιοποίησης και διαχείρισης των Ολυμπιακών έργων θα μπορούσε να διαιρεθεί σε τέσσερις κύριες κατηγορίες (Διάγραμμα 2). Στην πρώτη κατηγορία, συμπεριλαμβάνονται τα ακίνητα που έχουν παραχωρηθεί προς χρήση σε ιδιωτικές ή δημοτικές επιχειρήσεις ή έχουν μεταστεγαστεί σε αυτά υπηρεσίες του Δημοσίου. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει και το Ολυμπιακό Κέντρο Αντιπέρσισης (Μπάντμιντον), το οποίο λειτουργεί ως θέατρο / χώρος εκδηλώσεων από το Ιανουάριο το 2007, κατόπιν ριζικής αναμόρφωσης του εσωτερικού χώρου. Το ίδιο συνέβη και με το Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεόρασης (IBC), το οποίο παραχωρήθηκε στη Lamda Development Group για χρήση ως εμπορικό κέντρο (Golden Hall).³

Στη 2η κατηγορία εντάσσονται οι εγκαταστάσεις οι οποίες παραμένουν υπό τη διαχείριση εταιρειών κεντρικής διοίκησης, όπως η ΕΤΑΔ Α.Ε., αλλά χρησιμοποιούνται μερικώς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, αποτελεί το Ολυμπιακό Κλειστό Γυμναστήριο Tae Kwon Do στο οποίο φιλοξενούνται συναυλίες, φεστιβάλ, συνέδρια και παρεμφερείς διοργανώσεις. Για τη συγκεκριμένη εγκατάσταση είχε γίνει στο παρελθόν διαγωνισμός για τη μετατροπή του σε διεθνές συνεδριακό κέντρο, η οποία όμως ακυρώθηκε. Σε αυτή την κατηγορία θα μπορούσε να ενταχθεί και το Πανθεσσαλικό Στάδιο, το οποίο χρησιμοποιείται σήμερα ως έδρα της ΠΑΕ Νίκη Βόλου και προηγουμένως του Ολυμπιακού Βόλου.

Στην 3η κατηγορία υπάρχουν οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε διαδικασία παραχώρησης προς επενδυτές. Τον Ιούνιο του 2014 το ΤΑΙΠΕΔ ανακοίνωσε πρόσκληση υποβολής προσφοράς για την παραχώρηση της χρήσης των Ολυμπιακών ακινήτων στις περιοχές Γαλασίου και Μαρκοπούλου.

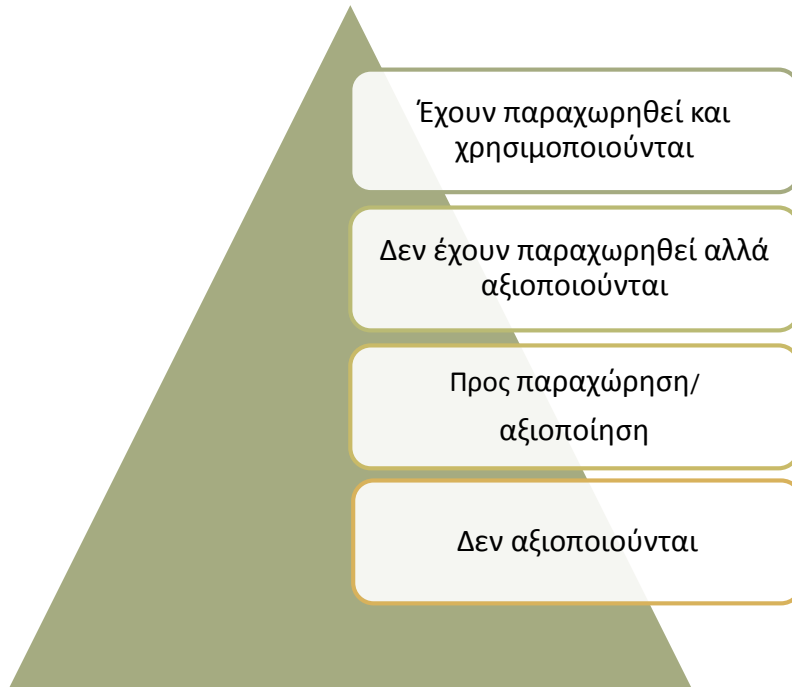
Τέλος, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, υπάρχουν και Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, οι οποίες δεν αξιοποιούνται καθόλου και συγχρόνως δεν φαίνεται να βρίσκονται σε διαδικασία παραχώρησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Ολυμπιακό Κέντρο Beach Volley στο Παλαιό Φάληρο. Ενδεχομένως, η σημαντική ανάπλαση που εκτελείται στην ευρύτερη περιοχή σε συνδυασμό και με την κατασκευή

---

³ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 12 Μαΐου 2015.

του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος να συντελέσει στην καλύτερη αξιοποίηση και των εγκαταστάσεων του Ολυμπιακού Κέντρου Φαλήρου.⁴

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Αξιοποίηση και Διαχείρισης των Ολυμπιακών έργων

Πηγή ⁴

⁴ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 16 Μαΐου 2015.

4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων έχει σημαντικό αντίκτυπο στη διοργανώτρια πόλη και την κοινότητά της. Το OGGI είναι ένα ερευνητικό πρόγραμμα, που στοχεύει στην βέλτιστη αξιολόγηση, διαχείριση, εποπτεία του κόστους και των αποτελεσμάτων των Ολυμπιακών Αγώνων από την εκάστοτε οργανωτική επιτροπή της διοργανώτριας πόλης-χώρας. Με τον τρόπο αυτό τίθεται ως απώτερος στόχος του προγράμματος, η ανάδειξη της επίδρασης των Ολυμπιακών Αγώνων στη διοργανώτρια κάθε φορά πόλη, ώστε να βοηθηθούν οι μελλοντικοί διοργανωτές των Αγώνων⁵.

Η περίπτωση της Αθήνας είναι η πρώτη στην οποία μελετήθηκε η συνολική επίδραση των Αγώνων βασισμένη σε επιστημονικές μεθόδους. Το πρόγραμμα OGGI, Αθήνα 2004, εκπονήθηκε για λογαριασμό της ΔΟΕ και πιο συγκεκριμένα της AISTS (Academie Internationale des Sciences et techniques du Sport), με έδρα τη Λωζάνη.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο 2004 και ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2007. Βασικός στόχος των μελετητών ήταν να υπολογίσουν τους σημαντικότερους δείκτες επίδρασης των Ολυμπιακών Αγώνων με βάση τα στοιχεία της περιόδου 1996-2007.

Όπως προαναφέρθηκε, το σύνολο των έργων που εκπονήθηκαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 ήταν 105 σε αριθμό. Σε αυτά όμως δεν εντάσσονται μόνο οι Ολυμπιακές Αθλητικές Εγκαταστάσεις αλλά και άλλα έργα του ΠΔΕ καθώς και λοιπά έργα στη σύμβαση με τη ΔΟΕ. Συνεπώς, χρήματα δεν δόθηκαν μόνο για την υλοποίηση αθλητικών εγκαταστάσεων αλλά και για την εκπόνηση έργων που εντάχθηκαν στον συνολικό προϋπολογισμό.

5. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

---

⁵ Κωνσταντίνος Α. Χαραλάμπους (2009). Οικονομικές Επιπτώσεις Ολυμπιακών Αγώνων και τεχνικές Εξόρυξης Πληροφορίας: Απόπειρες Εξαγωγής Αποτελεσμάτων και Συμπεράσματα. Διπλωματική Εργασία. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.

Από τη στιγμή λοιπόν, που η Ελλάδα ανέλαβε την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων για το καλοκαίρι του 2004, έπρεπε να μπορέσει να εξασφαλίσει την ομαλή διεξαγωγή τους. Έτσι, το ελληνικό κράτος ξεκίνησε τις διαδικασίες κατασκευής ή ανακατασκευής χώρων στους οποίους θα διεξάγονταν τα διάφορα ολυμπιακά αθλήματα.

Το συνολικό ακαθάριστο κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 ανήλθε στο ποσό των 8,6 δισεκατομμυρίων ευρώ, συμπεριλαμβανομένων τόσο των δαπανών που καλύφθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο (Τακτικός Προϋπολογισμός και Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων), όσο και των δαπανών της Οργανωτικής Επιτροπής «ΑΘΗΝΑ 2004», σύμφωνα με την απάντηση του τότε υπουργού Οικονομικών Γ. Στουρνάρα, σε επίκαιρη ερώτηση του τότε βουλευτή Γ. Πανούση, σχετικά με την αξιοποίηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων και το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων.

Επέλεξα να μελετήσω έξι (6) χαρακτηριστικές περιπτώσεις από το σύνολο των έργων που υλοποιήθηκαν, οι οποίες εμπίπτουν σε διαφορετικές κατηγορίες.

Παρακάτω, θα παρουσιαστούν στοιχεία που αφορούν στα ακόλουθα έργα:

1. Κέντρο Αντισφαίρισης
2. Κέντρο Ιστιοπλοΐας
3. Ολυμπιακό Κολυμβητήριο Ο.Α.Κ.Α.
4. Ολυμπιακό κέντρο κανό/καγιάκ Σλάλομ
5. Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις Μπέιζμπολ
6. Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις Χόκεϊ

5.1 Κέντρο Αντισφαίρισης

Κόστος (€)	Παράδοση	Ολοκλήρωση κατασκευής (Δέσμευση φορέα)	Πρόοδος Υλοποίησης (%)	Αξιοποιήσιμο Σήμερα
38 εκ.	Αύγουστος 2003	Νοέμβριος 2003	76	ΝΑΙ

Το συνολικό κόστος κατασκευής του έργου, ανήλθε στα 38 εκατομμύρια ευρώ όπως αναφέρεται στα αρχεία της πηγής⁶ : *Εγκεκριμένοι Προϋπολογισμοί, Οκτώβριος 2002, ΓΓΟΑ, Υπουργείο πολιτισμού*. Όπως φαίνεται και από τον ανωτέρω πίνακα η ανάθεση του έργου έγινε τον Αύγουστο του 2003 και μέχρι τον Νοέμβριο του 2003, που αποτελούσε και την ημερομηνία δέσμευσης του φορέα που ανέλαβε το έργο, είχε ολοκληρωθεί μόλις το 76% του συνόλου.

Είναι ίσως μία από τις ελάχιστες υποδομές των Ολυμπιακών Ακινήτων που αξιοποιείται σήμερα και μάλιστα στις εγκαταστάσεις της λαμβάνουν χώρα αγώνες αντισφαίρισης μιας και πληροί όλες τις προδιαγραφές για την ομαλή διεξαγωγή τους. Οι άριστες εγκαταστάσεις, επαγγελματικών προδιαγραφών, μέσα στο χώρο του Ο.Α.Κ.Α. εγγυώνται μία μοναδική «τεννιστική εμπειρία».

⁶ www.oke.gr (σελίδα 37, Παραρτήμα Α, Πίνακας 1 «Κόστος κατασκευής των ολυμπιακών έργων (σε εκατομμύρια ευρώ)», Πίνακας 2» Πρόοδος ολοκλήρωσης των αθλητικών εγκαταστάσεων»)

5.2 Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας

Κόστος (€)	Παράδοση	Ολοκλήρωση κατασκευής (Δέσμευση φορέα)	Πρόοδος Υλοποίησης (%)	Αξιοποιήσιμο Σήμερα
125,2 εκ.	Ιανουάριος 2004	Ιανουάριος 2004	97	ΟΧΙ

Το συνολικό κόστος κατασκευής του έργου, ανήλθε στα 125,2 εκατομμύρια ευρώ όπως αναφέρονται στα αρχεία της πηγής⁷ : *Εγκεκριμένοι Προϋπολογισμοί, Οκτώβριος 2002, ΓΓΟΑ, Υπουργείο Πολιτισμού*. Όπως χαρακτηριστικά φαίνεται και στον πίνακα παραπάνω η ανάθεση του έργου έγινε τον Ιανουάριο του 2004 στην εταιρία NAMA και μέσα στον ίδιο μήνα είχε ολοκληρωθεί το 97 % του συνολικού έργου.

Οι εγκαταστάσεις Ιστιοπλοΐας στη μετά-ολυμπιακή εποχή έχουν ως σκοπό την αναμόρφωση και αναβάθμιση της μαρίνας, έτσι ώστε να αποτελέσει μοναδικό σημείο αναφοράς για την ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας. Μια αναβάθμιση η οποία δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη, αν και η ανάθεση σε εταιρία, έγινε το 2009 λόγω γραφειοκρατικών κωλυσιεργιών.

Παρόλο λοιπόν την δυνατότητα χρησιμοποίησης των εγκαταστάσεων, τόσο για την αναμόρφωση του χώρου και την αναβάθμιση της μαρίνας, όσο και για την χρησιμοποίησή της ως Κέντρο Ιστιοπλοΐας για την διεξαγωγή διάφορων αθλητικών εκδηλώσεων ανάλογου τύπου, το Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας μένει ανεκμετάλλευτο προς το παρόν. Όταν θα ολοκληρωθούν οι εργασίες από την ανάδοχο εταιρία, οι κυρίαρχοι στόχοι είναι :

- Να αναδειχθεί ο χώρος σε σημείο αναφοράς και πόλο προσέλκυσης επισκεπτών από όλο το λεκανοπέδιο

⁷ www.oke.gr (σελίδα 37, Παραρτήμα Α, Πίνακας 1 «Κόστος κατασκευής των ολυμπιακών έργων (σε εκατομμύρια ευρώ)», Πίνακας 2» Πρόοδος ολοκλήρωσης των αθλητικών εγκαταστάσεων»)

- Να μπορεί το έργο να ανταποκριθεί στα διάφορες χρήσεις που θα φιλοξενηθούν εκεί, δημιουργώντας έτσι απεριόριστες δυνατότητες για παιχνίδι, ανάπαυση, περίπατο, εστίαση

Η αναβάθμιση του Κέντρου Ιστιοπλοΐας είναι ένα έργο σε εξέλιξη, αν και έχει ήδη καθυστερήσει αρκετά, περιμένουμε να ολοκληρωθεί σύντομα και να μπορέσει να αποτελέσει ένα χώρο αναψυχής και ανάπαυσης για τους κατοίκους του λεκανοπεδίου, και θα ωφελήσει αρκετά και την κοινωνία με την αναβάθμιση της περιοχής.

5.3 Ολυμπιακό Κολυμβητήριο ΟΑΚΑ

Κόστος (€)	Παράδοση	Ολοκλήρωση κατασκευής (Δέσμευση φορέα)	Πρόοδος Υλοποίησης (%)	Αξιοποιήσιμο Σήμερα
26,9 εκ.	Νοέμβριος 2003	Νοέμβριος 2003	87	ΜΕΡΙΚΩΣ

Το συνολικό κόστος για την κατασκευή του Ολυμπιακού Κέντρου Υγρού Στίβου στο ΟΑΚΑ ανήλθε στα 26,9 εκατομμύρια ευρώ όπως αναφέρονται στα αρχεία της πηγής⁸. Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα η ανάθεση του έργου έγινε τον Νοέμβριο του 2003 και τον ίδιο μήνα του ίδιου έτους είχε ολοκληρωθεί το 87 % του συνολικού έργου.

Η μετά-ολυμπιακή εποχή βρίσκει το Ανοιχτό και Κλειστό Κολυμβητήριο να έχουν πάρει εκ διαμέτρου αντίθετες κατευθύνσεις. Το Κλειστό Κολυμβητήριο αξιοποιήθηκε από την διοίκηση του ΟΑΚΑ και δίνει την δυνατότητα στους κατοίκους της περιοχής να το χρησιμοποιήσουν, όπως μπορούμε να δούμε και στον αντίστοιχο ιστότοπο του ΟΑΚΑ, λαμβάνοντας μέρος σε κάποιες από τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται. Ακόμη το Κλειστό κολυμβητήριο του ΟΑΚΑ μπορεί να φιλοξενήσει κολυμβητικούς αγώνες υψηλού επιπέδου, καθώς έτσι είναι κατασκευασμένο.

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και στο Ανοιχτό Κολυμβητήριο, το οποίο έχει εγκαταλειφθεί με αποτέλεσμα να έχει υποστεί αλλοιώσεις. Η έλλειψη συντήρησης του έργου είναι φανερή. Η εξωτερική πισίνα έχει υποστεί φθορές από τα λιμνάζοντα νερά, και οι τοίχοι έχουν γεμίσει με γκράφιτι. Η έλλειψη φύλαξης του χώρου των καθιστά μη-ασφαλή ακόμη και αν κάποιος επιθυμεί απλά να τον επισκεφθεί. Τέλος η χρόνια εγκατάλειψη του έχει ως αποτέλεσμα την όποια προσπάθεια ανακατασκευής του χώρου σε αρκετά ζημιογόνα, καθώς θα πρέπει να καταβληθεί ένα μεγάλο χρηματικό ποσό για τις μέχρι τώρα αλλοιώσεις. Έτσι λοιπόν η συντήρηση του συγκεκριμένου έργου δεν γίνεται καθότι είναι μεγάλο το κόστος τη δεδομένη χρονική στιγμή.

⁸ Γνώμη της Ο.Κ.Ε. “Ολυμπιακοί Αγώνες 2004”. (2003, Νοέμβριος 25). Ιστοσελίδα oke.gr.

Χαρακτηριστικά μπορεί κανείς να δει στις ακόλουθες φωτογραφίες την σημερινή εγκαταλελειμμένη εικόνα που παρουσιάζει το συγκεκριμένο έργο.

5.4 Ολυμπιακό Κέντρο Κανό/Καγιάκ Σλάλομ

Κόστος (€)	Παράδοση	Ολοκλήρωση κατασκευής (Δέσμευση φορέα)	Πρόοδος Υλοποίησης (%)	Αξιοποιήσιμο Σήμερα
33.2 εκ.	Μάρτιος 2004	Μάρτιος 2004	68	ΟΧΙ

Το συνολικό κόστος κατασκευής των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων Κανό/Καγιάκ Σλάλομ ανήλθε στα 33.2 εκατομμύρια ευρώ, όπως αναγράφεται στα αρχεία της πηγής⁹. Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτό ότι η ανάθεση του έργου η οποία έγινε το Μάρτιο του 2004 προχώρησε μόλις στο 68 % της ολοκλήρωσής της σε καταγραφή που έγινε τον ίδιο μήνα. Το ποσοστό ολοκλήρωσης μπορεί να χαρακτηριστεί, μικρό καθώς στις 22-25 Απριλίου του 2004 θα διεξαγόταν το Slalom World Cup της Αθήνας.

Η ερήμωση της μετά-ολυμπιακής εποχής έπληξε και τις εγκαταστάσεις του Κανό/Καγιάκ, αν και τα πρώτα χρόνια πραγματοποιήθηκαν κάποιοι αγώνες, η συνέχεια δεν ήταν ανάλογη. Παρά την διεξαγωγή εκδηλώσεων για την αναγνώριση του αθλήματος από την ελληνική κοινωνία οι εγκαταστάσεις έμειναν ανεκμετάλλευτες.

⁹ Γνώμη της Ο.Κ.Ε. “Ολυμπιακοί Αγώνες 2004”. (2003, Νοέμβριος 25). Ιστοσελίδα oke.gr.

5.5 Ολυμπιακό Κέντρο Μπείζμπολ

Κόστος (€)	Παράδοση	Ολοκλήρωση κατασκευής (Δέσμευση φορέα)	Πρόοδος Υλοποίησης (%)	Αξιοποιήσιμο Σήμερα
102.2 εκ.	-	27 Φεβρουαρίου 2004	100	ΝΑΙ

Το Ολυμπιακό Κέντρο Μπείζμπολ συμπεριλαμβάνεται στο ευρύτερο σύνολο των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων του Αγίου Κοσμά. Το συνολικό κόστος κατασκευής επί του συνόλου των εγκαταστάσεων αρχικά είχε εκτιμηθεί στα 88 εκατομμύρια ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), τελικά ανήλθε στα 102,2 εκατομμύρια ευρώ (με ΦΠΑ) όπως αναγράφεται και στον παραπάνω πίνακα. Η εταιρία η οποία ανέλαβε το συγκεκριμένο έργο, J&P άβαξ, έπρεπε να παραδώσει το συγκεκριμένο ακίνητο κατασκευασμένο εντός 510 ημερών, ενώ εντός 300 ημερών έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι εγκαταστάσεις που απαιτούνταν για την διεξαγωγή δοκιμαστικής διοργάνωσης τον Αύγουστο του 2003. Η τελική ολοκλήρωση του έργου έγινε το Φεβρουάριο του 2004¹⁰.

Με το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων οι εγκαταστάσεις Μπείζμπολ έμειναν ανεκμετάλλευτες με αποτέλεσμα να υπάρξουν φθορές, όπως χαρακτηριστικά φαίνεται στις φωτογραφίες.

Η μη χρήση λοιπόν των εγκαταστάσεων του μπείζμπολ οδήγησε στην αντικατάστασή του από ένα γήπεδο ποδοσφαίρου. Μάλιστα για να καλυφθούν οι ανάγκες του νέου γηπέδου η χωρητικότητα αυξήθηκε στους 10.800 θεατές. Ύστερα από την ολοκλήρωση της μετατροπής του γηπέδου Μπείζμπολ σε γήπεδο ποδοσφαίρου οι εγκαταστάσεις αξιοποιήθηκαν. Το συγκεκριμένο γήπεδο είναι κατάλληλο για την διεξαγωγή επαγγελματικών αγώνων ποδοσφαίρου, δηλαδή διαθέτει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις τόσο γηπεδικές όσο και υποδομής.

¹⁰ <http://www.jp-avax.gr/>

5.6 Ολυμπιακό Κέντρο Χόκεϊ

Κόστος (€)	Παράδοση	Ολοκλήρωση κατασκευής (Δέσμευση φορέα)	Πρόοδος Υλοποίησης (%)	Αξιοποιήσιμο Σήμερα
102,2 εκ.	-	29 Φεβρουαρίου 2004	100	ΜΕΡΙΚΩΣ

Το κόστος για την κατασκευή των εγκαταστάσεων αυτών ανέρχεται στα 102,2 εκατομμύρια ευρώ, όπως φαίνεται και στον πίνακα. Βέβαια το συγκεκριμένο ποσό δεν δαπανήθηκε μόνο για την δημιουργία του γηπέδου Χόκεϊ, αλλά χρησιμοποιήθηκε για την δημιουργία και την ανάπλαση των έργων της ευρύτερης περιοχής του Αγίου Κοσμά, όπως αναφέρεται και στο ολυμπιακό έργο των εγκαταστάσεων του Μπέιζμπολ. Η εταιρία η οποία ανέλαβε την κατασκευή του συγκεκριμένου γηπέδου, η J&Ραβαξ,¹¹ ολοκλήρωσε την κατασκευή του στις 29 Φεβρουαρίου του 2004.

Με το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων ένα μέρος των εγκαταστάσεων του Χόκεϊ πέρασε στην κατηγορία των εγκαταστάσεων οι οποίες μένουν ανεκμετάλλευτες. Παρόλο που η ελληνική Ομοσπονδία Χόκεϊ χρησιμοποιεί ένα μέρος των εγκαταστάσεων τόσο για την προπόνηση των εθνικών ομάδων όσο και την παραχώρησή του και σε άλλους φορείς. Η έκταση των εγκαταστάσεων είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτήν που μπορεί να καλυφθεί από την ελληνική ομοσπονδία, με αποτέλεσμα τη μη χρησιμοποίησή τους και εγκατάλειψη μέρους των εγκαταστάσεων. Τόσο ο αγωνιστικός χώρος των γηπέδων όσο και ο χώρος των κερκίδων τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στους αγώνες ως κεντρικά έχουν αφεθεί στο έλεος τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι πλέον αξιοποιήσιμα. Λόγω των φθορών τόσο στον αγωνιστικό χώρο όσο και στον περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου δεν παρέχει την απαραίτητη ασφάλεια για την διεξαγωγή αγώνων. Μάλιστα η φθορά του αγωνιστικού χώρου είναι τέτοια η οποία απαιτεί την αλλαγή του συνθετικού τάπητα προκειμένου να μπορέσει διεξαχθεί αγώνας.

¹¹ www.jp-avax.gr

6. ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ.

Καταρχάς, ποιο ήταν το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων; Δυστυχώς δεν υπάρχει μια αρκετά σαφής εικόνα για το συνολικό κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ελλάδα. Υπάρχουν τρεις βασικοί παράγοντες που αφορούσε το κόστος αυτό. Ήταν η δαπάνη των Ολυμπιακών υποδομών που χρηματοδοτήθηκαν κατά κύριο λόγο μέσα από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού που ήταν το μικρότερο κομμάτι των δαπανών και οι δαπάνες της Οργανωτικής Επιτροπής Αθήνα 2004. Για αυτά δεν υπάρχει πουθενά κάποια αναλυτική καταγραφή επίσημη και απόλυτα αξιόπιστη στην οποία να μπορούμε να στηριχτούμε. Υπάρχουν κάποια μεγέθη που προκύπτουν με βάση μια ανακοίνωση, τη μόνη μάλιστα επίσημη ανακοίνωση που έχει γίνει με κάποιο βαθμό λεπτομέρειας, τον Νοεμβρίου του 2004, από το Υπουργείο Οικονομικών. Σύμφωνα με αυτή, οι Ολυμπιακές υποδομές που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό των δημοσίων επενδύσεων ανέρχονται συνολικά σε 6,2 δισ. ευρώ, οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού είναι 0,6 δισ. ευρώ και οι δαπάνες της Οργανωτικής Επιτροπής 1,8 δισ. ευρώ.¹²

---

¹² Θεός (2009). Η οικονομική διάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Πρακτικά Συνεδρίου, Οι Επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σίδνεϊ, Βαρκελώνη-Αξιοποίηση Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και Έργων. Αθήνα.

7. ΈΣΟΔΑ - ΈΞΟΔΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ «ΑΘΗΝΑ 2004»

Η Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004, σύμφωνα με την Σύμβαση της Διοργανώτριας Πόλης, είχε την ευθύνη για τον προγραμματισμό, την οργάνωση και τον συντονισμό της προετοιμασίας και διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων. Απασχολήθηκαν περισσότερο από 14 χιλ. άτομα έμμισθο προσωπικό στις 52 διευθύνσεις, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων προσελήφθησαν το 3μηνο Ιούνιος-Αύγουστος 2004 (οι περισσότεροι ως ασκούμενοι). Οι δαπάνες από τη λειτουργία της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» ανήλθαν σε €1.968 εκατ. στη διάρκεια λειτουργίας του οργανισμού, ενώ επιπλέον €304 εκατ. δαπανήθηκαν από την "Αθήνα 2004" κατά εντολή και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου. Το κυριότερο μερίδιο των δαπανών του "Αθήνα 2004" απορροφήθηκε από δαπάνες για την αγορά τεχνολογικού εξοπλισμού στους τομείς της ενέργειας, της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών. Ακολουθούν τα λειτουργικά έξοδα του οργανισμού (π.χ. μεταφορές, διαπιστεύσεις, λειτουργία εγκαταστάσεων κ.α.) και οι δαπάνες για την υποστήριξη των Αγώνων σε τομείς σχετικούς με τον εθελοντισμό και την φιλοξενία-διαμονή,. Τέλος υπήρχε στις δαπάνες και το κόστος των διοικητικών υπηρεσιών.¹³

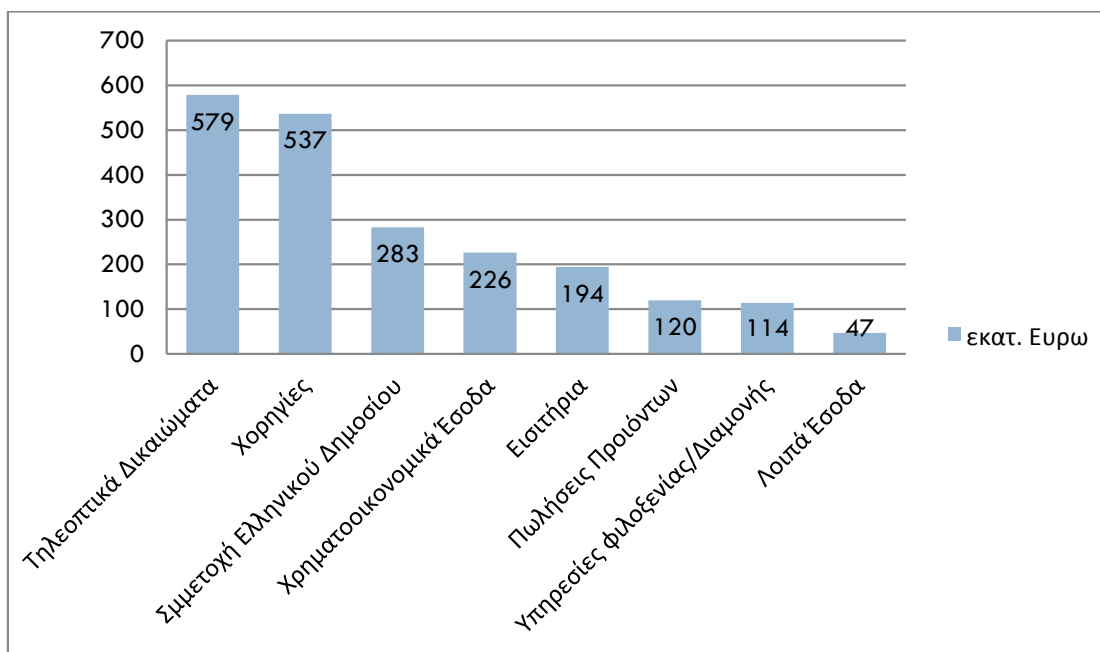
Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τον απολογισμό του οργανισμού, τα έσοδα ανήλθαν σε €2.098 εκατ. Τα τηλεοπτικά δικαιώματα από την αναμετάδοση των Αγώνων αποτέλεσαν τη μεγαλύτερη πηγή εσόδων €579 εκατομμύρια. Σε αντίστοιχο επίπεδο κυμάνθηκαν και τα έσοδα από χορηγίες €537 εκατομμύρια. Στα έσοδα του Οργανισμού εμφανίζεται επίσης η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου €283 εκατομμύρια, ενώ τα έσοδα από εισιτήρια ανήλθαν σε €194 εκατομμύρια. Αριθμός μικρός σε σχέση με άλλες διοργανώσεις, όπως ήδη είπαμε αυτό μπορεί να οφείλεται και στο μικρό πληθυσμό που έχει η Ελλάδα αλλά και στον φόβο για την ασφάλεια

---

¹³ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.

των αεροπορικών μετακινήσεων στη σκιά των τρομοκρατικών ενεργειών που έγιναν το Σεπτέμβριο του 2001 στις ΗΠΑ.¹⁴ (Διάγραμμα 3)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Έσοδα Ολυμπιακών Αγώνων 2004

Πηγή 14

Συνολικά, από τη δραστηριότητα του οργανισμού προκύπτει πλεόνασμα €131 εκατομμύρια. Σε σύγκριση με άλλες πρόσφατες διοργανώσεις για τις οποίες υπάρχουν αντίστοιχα στοιχεία, το πλεόνασμα της "Αθήνα 2004" είναι δεύτερο μετά το Σίδνεϊ 2000 καταγράφοντας καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με το Λονδίνο και τη Βαρκελώνη.

Ακόμη ένα σχετικά μικρότερο μέρος από τις ανάγκες για τη διεξαγωγή των Αγώνων εξυπηρετήθηκε από εγκαταστάσεις, η κατασκευή των οποίων χρηματοδοτήθηκε από ίδιους πόρους φορέων και επιχειρήσεων. Σε αυτή την κατηγορία εντάσσεται η κατασκευή του Ολυμπιακού χωριού (366 πολυκατοικίες σε έκταση 1,2 εκατ. τ.μ. στην περιοχή των Θρακομακεδόνων). Το του έργου ανήλθε σε €280 εκατομμύρια, η οποία χρηματοδοτήθηκε με πόρους του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας. Μετά τη λήξη της

¹⁴ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.

διοργάνωσης, τα 2.292 διαμερίσματα του συγκροτήματος παραδόθηκαν σε οικογένειες που επιλέχθηκαν με κλήρωση μεταξύ των 17.500 δικαιούχων του ΟΕΚ που είχαν κάνει αίτηση. Επιπλέον €100 εκατ. υπολογίζεται η δαπάνη των φορέων του ιδιωτικού τομέα που συσχετίζεται με την αναμόρφωση και ανακατασκευή του Γηπέδου Καραϊσκάκη και την κατασκευή των δημοσιογραφικών χωριών στο Μαρούσι και στην Παλλήνη.¹⁵

Συμπερασματικά λοιπόν για τις συνέπειες των Ολυμπιακών Αγώνων στην οικονομία της Ελλάδας βάση των κρατικών προϋπολογισμών μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Για τις ανάγκες των Αγώνων αναβαθμίστηκαν σημαντικά οι υποδομές της πρωτεύουσας, αλλά και άλλων περιοχών της χώρας. Κατασκευάστηκε μεγάλος αριθμός αθλητικών και συμπληρωματικών εγκαταστάσεων, μια ολόκληρη συνοικία (το Ολυμπιακό χωριό), καθώς και οδικό δίκτυο προκειμένου αυτές οι εγκαταστάσεις να συνδεθούν με τους βασικούς οδικούς άξονες της πόλης. Ολοκληρώθηκε επίσης, την περίοδο εκείνη ένας σημαντικός αριθμός υποδομών (π.χ. Τραμ, προαστιακός σιδηρόδρομος, ανακαίνιση των σταθμών ΗΣΑΠ, ανανέωση στόλου ΜΜΕ, εκσυγχρονισμός τεχνολογικής υποδομής Σωμάτων Ασφαλείας και ΕΡΤ, βελτίωση υποδομών και ιατρικού εξοπλισμού μονάδων υγείας, κ.α.) οι οποίες συνέβαλλαν στον εκσυγχρονισμό της Αθήνας και βελτίωσαν σε σημαντικό βαθμό τις μετακινήσεις στην πόλη. *(Προκύπτουν ύστερα από την ανάλυση όσων έχουν ειπωθεί προηγουμένως)*
- Σε ότι αφορά στην περίοδο της μετά-ολυμπιακής αξιοποίησης, ορισμένα έργα έχουν αξιοποιηθεί επιτυχώς είτε για εμπορική χρήση είτε ως χώροι για τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις οι εγκαταστάσεις έχουν περιέλθει σε σημείο απαξίωσης, καθώς έχουν υποστεί σημαντικές ζημιές λόγω της εγκατάλειψής τους. Παρά τη σημαντική

---

¹⁵ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.

καθυστέρηση στην αξιοποίηση πολλών εγκαταστάσεων, η ανάπλαση της περιοχής του Ελληνικού σε σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά και η αναβάθμιση στην περιοχή του Παλαιού Φάληρου δημιουργούν ελπίδες για καλύτερη αξιοποίηση της κληρονομιάς στο μέλλον, ενδεχόμενο που θα έχει και θετική επίδραση στην αξιολόγηση του οφέλους από τη διοργάνωση των Αγώνων στο μέλλον. *(Προκύπτουν ύστερα από την ανάλυση όσων έχουν ειπωθεί προηγουμένως).*

- Η κατασκευή των απαιτούμενων υποδομών χρηματοδοτήθηκε κατά κύριο λόγο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Ο ακριβής προσδιορισμός του κόστους αλλά και του αντίστοιχου οφέλους από τα Ολυμπιακά έργα σχετίζεται άμεσα με τον χαρακτηρισμό ή όχι ενός έργου ως Ολυμπιακό. Αναλογιζόμενοι λοιπόν τα στοιχεία από το ΠΔΕ και τον Τακτικό Προϋπολογισμό για τις δαπάνες που έχουν καταχωρηθεί ως ολυμπιακές, η ακαθάριστη επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού ανήλθε σε €6,5 δις. Ωστόσο, η εκτίμηση του ακαθάριστου κόστους κατ' αυτόν τον τρόπο δεν αποτελεί με βεβαιότητα μια καλή εκτίμηση της πραγματικής επιβάρυνσης, δεδομένου ότι από την πλευρά του Ελληνικού Δημοσίου χρηματοδοτήθηκε μεγάλος αριθμός έργων τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως "Ολυμπιακά", χωρίς όμως να έχουν απαραίτητα άμεση σχέση με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. *(Προκύπτουν ύστερα από την ανάλυση όσων έχουν ειπωθεί προηγουμένως)*
- Αναφορικά με τον απολογισμό της Οργανωτικής Επιτροπής Αθήνα 2004, το τελικό χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα της είναι θετικό, ακόμα και όταν υπολογιστούν και οι δαπάνες που εκτέλεσε κατά εντολή του Δημοσίου, αξιοποιώντας μέρος του λειτουργικού της πλεονάσματος. *(Προκύπτουν ύστερα από την ανάλυση όσων έχουν ειπωθεί προηγουμένως).*
- Μέρος της προετοιμασίας για τους Αγώνες καλύφθηκε από ιδίους πόρους φορέων και επιχειρήσεων που έλαβαν ως αντάλλαγμα το δικαίωμα εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων που χρηματοδότησαν. *(Προκύπτουν ύστερα από την ανάλυση όσων έχουν ειπωθεί προηγουμένως).*

8. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να θεωρηθούν ως ένα “μοναδικό” γεγονός με περιορισμένη χρονική διάρκεια (2 εβδομάδων), αλλά έχουν σημαντικές μακροχρόνιες επιπτώσεις, τουλάχιστον μιας δεκαετίας στην εκάστοτε διοργανώτρια χώρα.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις σε όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας αλλά και στην οικονομική ζωή των κατοίκων της χώρας. Οι επιδράσεις αυτές επηρεάζουν τόσο την περιοχή που γίνονται οι Αγώνες όσο και το σύνολο της διοργανώτριας χώρας. Όσο μεγαλύτερη είναι σε έκταση και πληθυσμό, τόσο μεγαλύτερη είναι και η διαφοροποίηση των επιδράσεων μεταξύ των περιφερειών. Πάντως, στην περίπτωση της Ελλάδας, που έχει σαφώς μικρότερη έκταση και πληθυσμό, το σύνολο της χώρας μπορεί να θεωρηθεί ως μία περιφέρεια που επηρρεάστηκε συνολικά από τους Αγώνες.

Η οικονομική ανάλυση των Ολυμπιακών Αγώνων βασίζεται στις επιδράσεις τριών κατηγοριών-δραστηριοτήτων:

- Δραστηριότητες που γίνονται κατά τη διάρκεια των Αγώνων και έχουν σχέση με την προβολή τους.
- Κατασκευαστικές δραστηριότητες κατάλληλων έργων υποδομής (π.χ. γήπεδα, κέντρα τύπου και τηλεόρασης, ολυμπιακό χωριό).
- Δραστηριότητες σχετικά με διεθνείς τουριστικές επισκέψεις, είτε για την παρακολούθηση των Αγώνων, είτε γενικά για τουρισμό¹⁶.

Αν υπολογίσουμε τους πόρους ύψους κατά προσέγγιση 2 δις ευρώ, οι οποίοι δόθηκαν από τον προϋπολογισμό της Διεθνούς επιτροπής για την υλοποίηση έργων για τους αγώνες, το συνολικό ποσό επένδυσης σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, υπηρεσίες και

---

¹⁶ Βαρδουνιώτη Γ. Ολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα 2004: Τουρισμός, οικονομία, Οφέλη, Επιπτώσεις, Στρατηγικές. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο πατρών, Πάτρα.

νέες τεχνολογίες αγγίζει περίπου τα 6,5 δις ευρώ και συνεπώς αποτελεί το 4,5% του ετήσιου ΑΕΠ¹⁷.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να προσδιορίσω τον όρο ΑΕΠ για την καλύτερη κατανόηση του:

“Το ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) είναι το πιά περιεκτικό μέτρο της συνολικής παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών μιας χώρας. Είναι το άθροισμα των αξιών της κατανάλωσης, της ακαθάριστης επένδυσης, των κρατικών αγορών-αγαθών και υπηρεσιών και καθαρών εξαγωγών που παράγονται σε μία χώρα στη διάρκεια ενός δεδομένου έτους.”¹⁸

Πέραν αυτών, από την ανάλυση του ΙΟΒΕ προκύπτει ότι το κόστος των αγώνων άγγιξε τα 9,2 δις. ευρώ. Εξ αυτών:

- Τα 6,5 δις. ευρώ αποτέλεσαν δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό (ποσό που αντιστοιχεί σε μόλις 1% των κρατικών δαπανών της αντίστοιχης περιόδου και σε λιγότερο από 2% του ακαθάριστου χρέους της γενικής κυβέρνησης στο τέλος του 2013).
- Στα 2,3 δις. ευρώ ανήλθαν οι δαπάνες της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004», η οποία παρουσίασε διαχειριστικό πλεόνασμα ύψους 130 εκατ. ευρώ.
- Τα υπόλοιπα 400 εκατ. ευρώ αφορούσαν αυτοχρηματοδοτούμενα έργα

Από την πλευρά του δημοσιονομικού οφέλους, εκτιμάται στην ίδια μελέτη ότι περίπου 2,9 δις. ευρώ επέστρεψαν στα ταμεία του κράτους υπό τη μορφή φορολογικών εισπράξεων και εργοδοτικών εισφορών κατά την περίοδο τόσο της προετοιμασίας όσο και της διεξαγωγής των Αγώνων¹⁹.

---

¹⁷ Κωνσταντίνος Α. Χαραλάμπους (2009). Οικονομικές Επιπτώσεις Ολυμπιακών Αγώνων και τεχνικές Εξόρυξης Πληροφορίας: Απόπειρες Εξαγωγής Αποτελεσμάτων και Συμπεράσματα. Διπλωματική Εργασία. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.

¹⁸ Samuelson Nordhaus (2000). Οικονομική Β' τόμος. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

¹⁹ Νίκας, Σ. (2015, 16 Ιανουαρίου). Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αύξησαν το ΑΕΠ κατά 2,5%, Καθημερινή.

9. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΙΔΝΕΙ

Πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας άλλες χώρες είχαν αναλάβει την διεξαγωγή τους . Η διοργάνωσή των Αγώνων είναι συνυφασμένη με μακροχρόνια προετοιμασία και σχεδιασμό και απαιτεί υψηλά επίπεδα συνεργασίας και διοικητικών ικανοτήτων όλων των εμπλεκόμενων αρχών, φορέων και ανθρώπινου δυναμικού. Οι επιδράσεις από μια μεγάλη διοργάνωση μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την τοπική οικονομία. Ωστόσο ο βαθμός επιρροής εξαρτάται από σειρά παραγόντων που διαφέρουν κατά περίπτωση. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ευρήματα για την οικονομική επίδραση από τη διοργάνωση πρόσφατων θερινών Ολυμπιακών Αγώνων σε άλλες διοργανώτριες χώρες, καθώς και η αξιοποίηση των εγκαταστάσεων που δημιουργήθηκαν από τα αντίστοιχα κράτη. Όπως έγινε γνωστό, κάποιες από τις χώρες είχαν φιλοξενήσει άλλα μεγάλα αθλητικά γεγονότα στο παρελθόν πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Αυτό θα δούμε ότι παίζει σημαντικό ρόλο καθώς υπάρχει η απαιτούμενη εμπειρία τόσο για τον προγραμματισμό των έργων όσο και για την μετέπειτα αξιοποίησή τους. Ας δούμε λοιπόν τις οικονομικές συνέπειες στις χώρες που φιλοξένησαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες πριν και μετά την Αθήνα.

9.1 ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΣΙΔΝΕΪ

Η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων έγινε το 1993 ²⁰ η οποία ακολουθήθηκε από σημαντική προσπάθεια για τη δημιουργία βέλτιστης υποδομής που θα υποστήριζε μια επιτυχημένη διοργάνωση. Το τελικό ακαθάριστο κόστος της διοργάνωσης διαμορφώθηκε στα \$4,8 δις , σχεδόν διπλάσιο από το προϋπολογισθέν στο φάκελο της διοργάνωσης. Εξ' αυτών περίπου το 35% καλύφθηκαν από το κράτος, ενώ τα υπόλοιπα από ιδιωτικές επενδύσεις. ²¹

Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αφορούσε στην κατασκευή των απαραίτητων υποδομών και αθλητικών εγκαταστάσεων, στην αναβάθμιση ήδη

---

²⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Bids_for_the_2000_Summer_Olympics

²¹ Sydney 2000 - Auditor Slams Costs - 1 Αυστραλιανό Δολάριο = 0,70 Αμερικάνικα Δολάρια:

<https://web.archive.org/web/20050207142926/http://www.liebreich.com/LDC/HTML/Olympics/London/Sydney.html>

υπάρχων (π.χ. αεροδρόμιο Σίδνεϊ), καθώς και στην αναμόρφωση του δικτύου μέσων μαζικής μεταφοράς της πόλης. Παράλληλα, η δημιουργία νέων τουριστικών υποδομών (κυρίως ξενοδοχεία) οδήγησε σε αύξηση των διαθέσιμων ξενοδοχειακών κλινών κατά 25%. Λίγες μόνο από τις κατασκευές ήταν προσωρινές, καθώς στην περίπτωση του Σίδνεϊ κρίθηκε πως οι μόνιμες θα μπορούσαν να ενισχύσουν σημαντικά την κληρονομιά για τη χώρα.

Στην πλευρά των εσόδων, οι εισπράξεις της Οργανωτικής Επιτροπής επηρεάστηκαν σημαντικά τόσο από τα αυξημένα τηλεοπτικά δικαιώματα, τα οποία ξεπέρασαν τα \$1,1 δις όσο και από τις αυξημένες πωλήσεις εισιτηρίων, καθώς πωλήθηκε περισσότερο από το 91% των διατιθέμενων εισιτηρίων. Ένα ακόμη όφελος της κοινωνίας της Αυστραλίας από του Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν αυτό της εργασίας. Είχε εκτιμηθεί πως η διοργάνωση των Αγώνων θα δημιουργούσε περίπου 100 χιλιάδες θέσεις εργασίας στο σύνολο της οικονομίας, όμως τελικά η θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ήταν τουλάχιστον 120 χιλιάδες, οι οποίες όπως αναφέρεται διατηρήθηκαν μεσομακροπρόθεσμα.

Σημαντικότερος στόχος της διοργάνωσης ήταν η τόνωση του τουρισμού και γενικότερα η προβολή, τόσο του Σίδνεϊ, όσο και της Αυστραλίας ως τουριστικού προορισμού παγκοσμίως. Η Αυστραλία εκμεταλλεύθηκε πολύ καλά το δυναμικό τουριστικής ανάπτυξης από την υλοποίηση των Αγώνων. Αυτό επιτεύχθηκε μέσα από το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου τετραετούς σχεδίου δράσης της επιτροπής τουρισμού της χώρας, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την κυβέρνηση της Αυστραλίας.²²

Ενώ κάθε Αυστραλός πολίτης πλήρωσε για τους Αγώνες το ποσό των 75 ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία που προκύπτουν τα τελευταία χρόνια, φαίνεται ότι ο Έλληνας

---

²² ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτόπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.

πολίτης πλήρωσε για την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας του 2004 το ποσό των 843,60 ευρώ. Αυτό φυσικά προέκυψε μετά τις τεράστιες υπερκοστολογήσεις των έργων²³.

Συνεπώς, οι Έλληνες πλήρωσαν 11 φορές περισσότερο από τους Αυστραλούς για την οργάνωση και τη διεξαγωγή των Αγώνων.

9.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Συγκρίνοντας τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας με τη διεξαγωγή Ολυμπιακών Αγώνων σε άλλες χώρες βλέπουμε ότι υπάρχουν αρκετές ομοιότητες αλλά και διαφορές. Όπως και στην Αθήνα έτσι και στο Πεκίνο το κόστος κατασκευής των εγκαταστάσεων ξεπέρασε κατά πολύ το αρχικό. Βέβαια οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας αποδείχτηκαν ωφέλιμη για τον τουρισμό σε αντίθεση με αυτούς της Ατλάντας.²⁴ Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως που έχει να αντιμετωπίσει η Ελλάδα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι αυτό των εγκαταστάσεων. Στην Ελλάδα προτιμήθηκε η λύση των μόνιμων εγκαταστάσεων με σκοπό την μετέπειτα αξιοποίησής τους, έχοντας ως πρότυπο τους Αγώνες της Βαρκελώνης. Αυτό όμως δεν κατέστη δυνατό καθώς με την οικονομική κρίση τα ολυμπιακά έργα που δεν αξιοποιούνταν μέχρι εκείνη την χρονική περίοδο αφέθηκαν χωρίς καμία συντήρηση. Ακόμα και εκείνα που ανατέθηκαν σε διάφορες εταιρίες με σκοπό την ανάπλαση τους δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ, με αποτέλεσμα να έχουν δαπανηθεί μεγάλα ποσά τα οποία παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Αυτό θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί αν είχε γίνει πιο προσεκτική και αναλυτική μελέτη για την κατασκευή προσωρινών έργων κυρίως στα αθλήματα τα οποία δεν έχουν μεγάλη αναγνωσιμότητα στην Ελλάδα, κάτι που έγινε τόσο στο Λονδίνο όσο και στην Ατλάντα. Με άλλα λόγια λοιπόν αν και οι Ολυμπιακοί Αγώνες ωφέλησαν κλάδους της οικονομίας της Ελλάδας, επέφεραν και ένα μεγάλο οικονομικό κενό το οποίο αφορά στα έργα τα οποία δεν χρησιμοποιούνται και έχουν

---

²⁴ Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σύδνεϋ, Βαρκελώνη – Αξιοποίηση ολυμπιακών εγκαταστάσεων και έργων (ΤΕΕ, 7-8 Μαΐου, 2009: Αθήνα) / Υλοποίηση των Ολυμπιακών Χωριών, Θ. Ασημακόπουλος, π. Πρόεδρος του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας.

εγκαταλειφθεί. Αν η μελέτη για την αξιοποίηση των έργων είχε γίνει πιο προσεκτικά ίσως οι Αγώνες να είχαν περισσότερα οφέλη και να λειτουργούσαν όπως στο παράδειγμα της Βαρκελώνης. *(μετά από μελέτη της πηγής και εξαγωγή των συμπερασμάτων βάση των όσων έχουν ειπωθεί).*

Η διοργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων απαιτεί την πραγματοποίηση σημαντικών δαπανών για την προετοιμασία και τη διεξαγωγή τους. Το ακαθάριστο κόστος ποικίλει σημαντικά μεταξύ των διοργανώσεων και αυτό οφείλεται στο ποσοστό συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στις επενδύσεις. Ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει το κόστος των Αγώνων είναι η επιλογή μόνιμων και προσωρινών εγκαταστάσεων. Τα παραδείγματα τόσο του Λονδίνου όσο και της Βαρκελώνης είναι χαρακτηριστικά. Στο Λονδίνο η εκτίμηση ότι η μετέπειτα χρήση των έργων δε θα φέρει αποτέλεσμα, κατέφυγαν στην επιλογή των προσωρινών εγκαταστάσεων, ενώ στη Βαρκελώνη προτιμήθηκαν οι μόνιμες εγκαταστάσεις με σκοπό την αξιοποίησης του στη συνέχεια. Η επιλογή μεταξύ μόνιμων και προσωρινών εγκαταστάσεων έχει μεγάλη επίδραση στη μετέπειτα πορεία των έργων και στο κόστος συντήρησής τους.^{25 26}

Σημαντική είναι και η επίδραση στον τουρισμό εξαιτίας της προβολής της διοργανώτριας πόλης. Ο τουρισμός στις περισσότερες περιπτώσεις ενισχύεται ήπια πριν τους Αγώνες, ενώ όπως είναι αναμενόμενο η προσέλευση τουριστών κορυφώνεται κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Οι Αγώνες μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική αύξηση της τουριστικής κίνησης διαχρονικά όπως στην περίπτωση της Βαρκελώνης, χωρίς βέβαια αυτό να αποτελεί κανόνα που ισχύει σε όλες τις διοργανώσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Ατλάντα όπου ο τουρισμός της

---

²⁵ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.

²⁶ Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σύδνεϋ, Βαρκελώνη – Αξιοποίηση ολυμπιακών εγκαταστάσεων και έργων (ΤΕΕ, 7-8 Μαΐου, 2009: Αθήνα) / Υλοποίηση των Ολυμπιακών Χωριών, Θ. Ασημακόπουλος, π. Πρόεδρος του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας.

πόλης δεν μεταβλήθηκε σημαντικά, τόσο κατά τη διάρκεια των Αγώνων όσο και διαχρονικά.

Ολοκληρώνοντας την ενότητα αυτή μπορούμε να πούμε συμπερασματικά, το ακαθάριστο κόστος, αλλά και η οικονομική επίδραση, των Αγώνων εξαρτάται από την ετοιμότητα των υφιστάμενων υποδομών να ανταποκριθούν στην ανάγκη διεξαγωγής πολλών αθλητικών αγωνισμάτων ταυτόχρονα, αλλά και από την δυνατότητα φιλοξενίας μεγάλου αριθμού επισκεπτών από τη διοργανώτρια πόλη. Έτσι μια διοργάνωση μπορεί να έχει χαμηλή επιβάρυνση στα δημόσια οικονομικά και χαμηλό οικονομικό όφελος (Ατλάντα), υψηλότερη επιβάρυνση και υψηλότερο όφελος (Βαρκελώνη), αλλά και υψηλή επιβάρυνση με αβέβαιο όφελος (Πεκίνο)^{27 28}.

(Τα στοιχεία προέκυψαν μετά από μελέτη της πηγής και εξαγωγή των συμπερασμάτων βάση των όσων έχουν ειπωθεί).

---

²⁷ ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.

²⁸ Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σύδνεϋ, Βαρκελώνη – Αξιοποίηση ολυμπιακών εγκαταστάσεων και έργων (ΤΕΕ, 7-8 Μαΐου, 2009: Αθήνα) / Υλοποίηση των Ολυμπιακών Χωριών, Θ. Ασημακόπουλος, π. Πρόεδρος του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Συμπερασματικά, με βάση τα όσα πραγματεύτηκε και ανέλυσε η παρούσα εργασία στο κυρίως μέρος που προηγήθηκε, μπορούμε να αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- Ενώ υπήρχε ένας αρχικός προϋπολογισμός για την κατασκευή των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, στην πορεία, ξεπεράστηκε κατά πολύ, φτάνοντας στο σημείο να υπάρχει ανακριβής παρουσίαση του κόστους των Αγώνων.
- Οι τεράστιες υπερκοστολογήσεις, κόστισαν στον Έλληνα φορολογούμενο πολύ περισσότερα σε σύγκριση με τους πολίτες σε άλλες διοργανώτριες χώρες.
- Πολλά από τα έργα για τα οποία δόθηκαν τεράστια ποσά χρημάτων, σήμερα παρακμάζουν πλήρως ή αξιοποιείται μόνο ένα μέρος τους.
- Περίπου το 2% του συνολικού χρέους της χώρας μας, οφείλεται, όπως προανέφερα, στην προετοιμασία και υλοποίηση των ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
- Ωστόσο, υπήρξαν και οφέλη από τη διοργάνωση, μιας και ένα μέρος από τα ποσά που δαπανήθηκαν γι' αυτό τον σκοπό επέστρεψαν μέσα από άλλες δραστηριότητες στο κράτος.

Τέλος, οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας είχαν ως επιμέρους σκοπό την ανάπτυξη του τουρισμού στην Ελλάδα γενικότερα αλλά και την αναγνωρισιμότητα της Ελλάδας σε όλον τον κόσμο. Τα οικονομικά αποτελέσματα λοιπόν των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, δείχνουν ότι οι Αγώνες του 2004 είχαν θετική επίδραση στην οικονομία της χώρας. Ο τουρισμός μετά τους Αγώνες αυξήθηκε όπως αυξήθηκαν και οι εξαγωγές της χώρας. Βέβαια τα αποτελέσματα επηρεάστηκαν άμεσα από την οικονομική κρίση που έπληξε όλη την Ευρώπη αλλά και από την οικονομική αβεβαιότητα που παρουσιάζει η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια, παρόλα αυτά όπως δείχνουν τα στοιχεία τα οποία έχουν αναλυθεί οι ισορροπίες σταδιακά αποκαθίστανται και παρουσιάζεται σταδιακή άνοδος τόσο στον τουρισμό όσο και στις εξαγωγές. Με άλλα λόγια λοιπόν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 απέδωσαν

«καρπούς» στην ελληνική οικονομία, αλλά τα αποτελέσματα επηρεάστηκαν από την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης.

Παρακάτω θα θέλαμε να παρουσιάσουμε προτάσεις αξιοποίησης των έργων που αναλύθηκαν παραπάνω. Οι προτάσεις αυτές είτε είναι το πλάνο κάποιας εταιρίας που ανέλαβε την αξιοποίηση κάποιου έργου, είτε ακόμα και προσωπικές απόψεις που προκύπτουν βάσει των όσων αναφέρθηκαν. Σκοπός είναι να κατατεθούν προτάσεις οι οποίες θα είναι λειτουργικές και θα συμβαδίζουν με το χώρο των εγκαταστάσεων όπου και θα αναφέρεται.

Συνοπτικά, κάποιοι από τους τρόπους αξιοποίησης των έργων, σύμφωνα με τα όσα μελετήθηκαν προηγουμένως, είναι οι ακόλουθοι:

- Αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων για τοπικούς και διεθνείς αγώνες.
- Εκμετάλλευση των χώρων με τη δημιουργία εμπορικών κέντρων και καταστημάτων.
- Χώροι πολιτιστικών εκδηλώσεων και αναψυχής.
- Αξιοποίηση της μαρίνας όπου θα φιλοξενούνται δραστηριότητες διανυκτέρευσης και εστίασης.
- Υπαίθριες χώροι συνάθροισης κοινού, κινητές λυόμενες κατασκευές για την στέγαση εκθέσεων.
- Υπόγειοι και υπαίθριοι χώροι στάθμευσης.

Ως απόρροια όλων όσων προαναφέρθηκαν, μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι η Ελλάδα δεν έχει αξιοποιήσει ορθά στις περισσότερες περιπτώσεις τα έργα τα οποία με μεγάλο κόστος υλοποίησε. Επίσης, ακόμη και στα έργα τα οποία αξιοποιούνται μερικώς υπάρχουν αρκετοί λάθος χειρισμοί οι οποίοι κόστισαν και κοστίζουν ακόμα στη χώρα μεγάλα ποσά χρημάτων. Παρ'όλα αυτά, τόσο το Δημόσιο όσο και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, θα μπορούσαν να λάβουν πρωτοβουλίες για την βελτιστοποίηση της κατάστασης των εγκαταστάσεων αλλά και την χρησιμοποίηση τους προς οικονομικό όφελος της χώρας και των πολιτών της.

11. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Επιλεγμένα Έργα «Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας»*. Ιστόσελίδα [namanet.gr](http://www.namanet.gr). Ανακτήθηκε από <http://www.namanet.gr/product>
- *Μεταολυμπιακός πακτωλός* . (05,Ιανουάριος,2007). Ιστοσελίδα [Antenna.gr](http://www.antenna.gr). Ανακτήθηκε από www.antenna.gr
- www.oke.gr (σελίδα 37,Παραρτήμα Α, Πίνακας 1 «Κόστος κατασκευής των ολυμπιακών έργων (σε εκατομμύρια ευρώ)», Πίνακας 2»Πρόοδος ολοκλήρωσης των αθλητικών εγκαταστάσεων»)
- *Ολυμπιακά Αθλητικά Κέντρα*. Ιστοσελίδα [JP-AVAX.gr](http://www.jp-avax.gr). Ανακτήθηκε από <http://www.jp-avax.gr/>
- ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Το αποτύπωμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην ελληνική οικονομία. Ιστοσελίδα www.iobe.gr, Ιανουάριος 2015. Ανακτήθηκε 17 Μαΐου 2015.
- Ελευθεριάδης, Λ. (2015). Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα και απάτες μεγατόνων. Ιστοσελίδα Athens.indymedia.org, 16. Μάιος.
- Νίκας, Σ. (2015, 16 Ιανουαρίου). Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αύξησαν το ΑΕΠ κατά 2,5%, *Καθημερινή*.
- Θεός (2009). Η οικονομική διάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Πρακτικά Συνεδρίου, Οι Επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σίδνεϊ, Βαρκελώνη-Αξιοποίηση Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων και Έργων. Αθήνα.
- Βαρδουниώτη Γ. *Ολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα 2004: Τουρισμός, οικονομία, Οφέλη, Επιπτώσεις, Στρατηγικές*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο πατρών, Πάτρα.
- Κωνσταντίνος Α. Χαραλάμπους (2009). *Οικονομικές Επιπτώσεις Ολυμπιακών Αγώνων και τεχνικές Εξόρυξης Πληροφορίας: Απόπειρες Εξαγωγής Αποτελεσμάτων και Συμπεράσματα*. Διπλωματική Εργασία. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.

- Samuelson Nordhaus (2000). *Οικονομική Β' τόμος*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σύνδευ, Βαρκελώνη – Αξιοποίηση ολυμπιακών εγκαταστάσεων και έργων (ΤΕΕ, 7-8 Μαΐου, 2009: Αθήνα) / Υλοποίηση των Ολυμπιακών Χωριών, Θ. Ασημακόπουλος, π. Πρόεδρος του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας. Ιστοσελίδα: http://library.tee.gr/digital/m2482/m2482_contents.htm
- Bids for the 2000 Summer Olympics - Ιστοσελίδα: https://en.wikipedia.org/wiki/Bids_for_the_2000_Summer_Olympics
- Sydney 2000 - Auditor Slams Costs – Ιστοσελίδα: <https://web.archive.org/web/20050207142926/http://www.liebreich.com/LDC/HTML/Olympics/London/Sydney.html>

12. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Ολυμπιακό Κέντρο Αντισφαίρισης - 2004

- Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας - 2004

- Ολυμπιακό κολυμβητήριο ΟΑΚΑ – 2004

- Ολυμπιακό κολυμβητήριο ΟΑΚΑ – Σήμερα

- Ολυμπιακό Κέντρο Κανό/Καγιάκ Σλάλομ – 2004

- Ολυμπιακό Κέντρο Κανό/Καγιάκ Σλάλομ – Σήμερα

- Ολυμπιακό Κέντρο Μπέιζμπολ - 2004

- Ολυμπιακό Κέντρο Μπέιζμπολ – Σήμερα

- Ολυμπιακό Κέντρο Χόκεϊ -2004

